

**PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
SVEIKATOS APSAUGOS PROGRAMOS (NR. 06) APRAŠYMAS**

Biudžetiniai metai	2022 metai		
Asignavimų valdytojai, kodas	Panevėžio rajono savivaldybės administracija, 188774594 Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, 301845541		
Vykdytojas, kodas	Savivaldybės gydytoja (vyr. specialistė), 2.4		
Programos pavadinimas	Sveikatos apsaugos programa	Kodas	06
Programos parengimo argumentai	Šia programa siekiama užtikrinti kokybišką Panevėžio rajono gyventojų asmens ir visuomenės sveikatos priežiūrą, sveikatos politikos įgyvendinimą savivaldybės lygiu. Programoje numatyta efektyviai formuoti sveikatos priežiūros sistemą, tikslingai paskirstyti lėšas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigoms ir sveikatos priežiūrai, atlikti sveikatos priežiūros paslaugų kokybės vertinimą, gerinti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, nustatyti sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimo ir infrastruktūros gerinimo prioritetus. Realizuojamos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytos savivaldybių savarankiškosios funkcijos – pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra (įstaigų steigimas, reorganizavimas, likvidavimas, išlaikymas); savivaldybių sveikatos programų rengimas ir įgyvendinimas.		
Ilgalaikis prioritetas (pagal strateginį plėtros planą)	Sveika, saugi ir švari aplinka.	Kodas	II
Šia programa įgyvendinamas strateginis tikslas:	Gerinti gyvenimo kokybę rajone kuriant sveiką, saugią ir švarią aplinką.	Kodas	02
Programos tikslas	Stiprinti gyventojų sveikatą vykdant ligų prevenciją ir kontrolę.	Kodas	01
Tikslo įgyvendinimo aprašymas Tikslo įgyvendinti iškeltas 1 uždavinys. 01 uždavinys. Užtikrinti visuomenės sveikatos priežiūrą. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu savivaldybės įpareigojamos rengti ir įgyvendinti Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą. Pagal Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos projektų rėmimo tvarkos aprašą projektus gali rengti ir paraiškas teikti viešosios įstaigos, biudžetinės įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, asociacijos ir kiti juridiniai asmenys. Tinkamos finansuoti išlaidų kategorijos: projekto įgyvendinimui būtinų kanceliarinių prekių, prizų, suvenyrų, sveikatinimo inventoriaus įsigijimas, sveikatinimo stovyklų organizavimas, transporto išlaidų (nuomos, degalų, bilietų) kompensavimas, samdomų darbuotojų (lektorių) paskaitų, praktinių užsiėmimų, seminarų, konsultacijų apmokėjimas, projekto dalyvių maitinimas, projektui būtinos viešinimo priemonės (skrajutės, bukletai, ryšio paslaugos ir kt.), higienos, medicinos priemonių, dezinfekcinių, dezinsekcinių ir deratizacinių medžiagų įsigijimas ir kitos, tiesiogiai su projekto įgyvendinimu susijusios, išlaidos. Visų šių programų tikslas – pagerinti Panevėžio rajono gyventojų sveikatą, mažinti sergamumą ir mirtingumą dėl labiausiai paplitusių priežasčių, kryptingai plėtoti Panevėžio rajono sveikatos politiką įtraukiant ir koordinuojant visas sveikatinimo srityje dirbančias valstybines ir nevyriausybines institucijas, žiniasklaidą bei rajono gyventojus, skatinant rajono asmens sveikatos priežiūros darbuotojus.			

Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos prioritetinių kryptių sąrašas 2022 m.:

1. Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir kontrolė;
2. Aplinkos sveikata (triukšmo prevencija, geriamojo vandens, maudyklų vandens stebėseną);
3. Burnos higiena ir sveikata;
4. Gyventojų sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimas;
5. Lytinė sveikata;
6. Nelaimingų atsitikimų ir traumų (tarp jų ir pirmosios pagalbos teikimo) prevencija;
7. Psichikos sveikatos stiprinimo, savižudybių, patyčių ir smurto prevencija;
8. Alkoholio, tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir kitų priklausomybių prevencija;
9. Bendruomenės sveikatos stiprinimas, sveikatos mokymas, sveikatos žinių populiarinimas ir visuomenės sveikatos propagavimas;
10. Visuomenės sveikatos stebėseną.

Visuomenės sveikatos biuras vykdo savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą – visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą), visuomenės sveikatos stiprinimą ir ugdymą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyventojų gyvenimo kokybę. Pasikeitus Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo nuostatoms, nuo 2014 m. sausio 1 d. visuomenės sveikatos priežiūra savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimas bei visuomenės sveikatos stebėseną yra valstybinė funkcija, todėl BĮ Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras ir švietimo įstaigų visuomenės sveikatos priežiūros specialistai yra išlaikomi iš valstybinės tikslinės dotacijos.

2022 m. Panevėžio rajono savivaldybei visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms (visuomenės sveikatos priežiūrai savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimui, visuomenės sveikatos stebėsenai) vykdyti iš valstybės biudžeto skirta 427,6 tūkst. Eur.

Be valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) funkcijų 2022 metams suplanuota papildoma funkcija – plėtoti visuomenės psichikos sveikatos paslaugų prieinamumą bei ankstyvojo savižudybių atpažinimo ir kompleksinės pagalbos teikimo sistemą, kuriai įgyvendinti pasitelktos 6 priemonės:

1. Ankstyvosios intervencijos programos vykdymas (vadovaujantis ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2018 m. sausio 18 d. įsakymu Nr. V-60/V-39 „Dėl ankstyvosios intervencijos programos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“);

2. Priklausomybių konsultantų paslaugų teikimo savivaldybėse organizavimas (vadovaujantis Priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. rugsėjo 7 d. įsakymu Nr. V-989 „Dėl priklausomybės konsultavimo paslaugų rizikingai ir žalingai alkoholį vartojantiems asmenims teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“);

3. Psichikos sveikatos kompetencijų didinimas įmonių darbuotojams (vadovaujantis Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. V-590 „Dėl psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams tvarkos aprašo patvirtinimo“);

4. Bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimas (vadovaujantis Bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimo veiklos tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. V-523 „Dėl bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinimo veiklos tvarkos aprašo patvirtinimo“);

5. Bazinių savižudybių prevencijos mokymų organizavimas savivaldybių gyventojams (vadovaujantis Savižudybių prevencijos mokymų instruktorių veiklos ir bazinių savižudybių prevencijos mokymų organizavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-2298 „Dėl savižudybių prevencijos mokymų instruktorių veiklos ir bazinių savižudybių prevencijos mokymų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“);

6. Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo savivaldybėse organizavimas (vadovaujantis Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. V-1733 „Dėl psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“).

Planuojama suorganizuoti Panevėžio rajono Medicinos darbuotojų dienos šventę.

Produkto kriterijai (2022 m.):

1. Visuomenės sveikatos biuro vienai pareigybei tenkančių vaikų skaičius – iki 360;
2. Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimas – 100 proc.;
3. visuomenės informavimo sveikatos klausimais organizuotų veiklos viešinimo priemonių skaičius – 100;
4. asmenų, dalyvavusių sveikatinimo priemonėse, skaičius – 20 000;
5. neveiksnių asmenų tam tikroje srityje būklės peržiūrėtas skaičius – 150;
6. asmenų, dalyvavusių įgyvendinant visuomenės psichikos sveikatos gerinimo priemonę, skaičius – 100;
7. baigusią ankstyvąją intervencijos programą asmenų skaičius – 6;
8. apsilankymų pas priklausomybės konsultantą skaičius – 540;
9. įmonių darbuotojų, dalyvavusių psichikos sveikatos kompetencijų didinime skaičius – 24;
10. mokyklų darbuotojų, dalyvavusių bendrojo ugdymo mokyklų darbuotojų gebėjimų visuomenės psichikos sveikatos srityje stiprinime skaičius – 32;
11. asmenų, dalyvavusių baziniuose savižudybių prevencijos mokymuose skaičius – 20;
12. apsilankymų pas psichologą skaičius – 1 510;
13. suorganizuota Medicinos darbuotojų dienos šventė – 1.

Rezultato vertinimo kriterijai (2022 m.):

1. visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų stiprinimas;
2. didesnė visuomenės dalis vadovaujasi sveikos gyvensenos principais;
3. sveikatos statistikos rodiklių gerėjimas (mažėjantis gyventojų sergamumas, mirštamumas ir kt.);
4. valstybinių sveikatos priežiūros programų, finansuojamų iš PSDF lėšų, įgyvendinimas, proc.;
5. gimdos kaklelio vėžio profilaktinė programa;
6. krūtų vėžio profilaktinė programa;
7. priešinės liaukos vėžio profilaktinė programa;
8. širdies ir kraujagyslių ligų prevencinė programa;
9. storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa.

Programos tikslas	Didinti sveikatos apsaugos paslaugų prieinamumą ir kokybę.	Kodas	02
--------------------------	--	--------------	-----------

Tikslo įgyvendinimo aprašymas

Tikslo įgyvendinti išskirti 2 uždaviniai.

02 uždavinys. Didinti rajono gyventojams teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, spektrą ir aprėptį.

Planuojama toliau įgyvendinti projektą pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioritetą „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“: priemonės Nr. 08.4.2-ESFA-R-615 „Priemonių, gerinančių ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą tuberkulioze sergantiems asmenims, įgyvendinimas“.

2021 m. kovo 15 d. pasirašyta sutartis dėl 2014-2021 m. Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo projekto „Sveikas ir išmanus jaunimas“ Nr. LT03-1-SAM-K01-010 įgyvendinimo. Projekto įgyvendinimo trukmė – 24 mėn. 2022 metais bus tęsiamas projekto įgyvendinimas, projektą įgyvendina Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras.

Kiekvienais metais skiriamos lėšos iš dalies kompensuoti sveikatos priežiūros įstaigų gydytojų, slaugytojų ir kitų sveikatos priežiūros specialistų kelionės į darbą išlaidas.

Produkto kriterijus (2022 m.):

1. projekto „Priemonių, gerinančių ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą tuberkulioze sergantiems asmenims, įgyvendinimas Panevėžio rajono savivaldybėje“ įgyvendinimas – 100 proc.;

2. projekto „Sveikas ir išmanus jaunimas“ įgyvendinimas – 75 proc.;

3. kompensacijų gavėjų skaičius – 90 asmenų.

03 uždavinys. Modernizuoti savivaldybės asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų materialinę bazę.

Padaugėjo paslaugų, išaugo pacientų aukštesnės paslaugų kokybės poreikis, atsirado naujų medicinos ir informacinių technologijų. Siekiant užtikrinti saugias paslaugų teikimo sąlygas tiek pacientams, tiek asmens sveikatos priežiūros specialistams, būtina investuoti į sveikatos priežiūros įstaigų modernizavimą.

Rezultato vertinimo kriterijai (2022 m.):

1. įgyvendintų projektų skaičius.

2. remontuojamų patalpų plotas, kv. m.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai

Galimi programos finansavimo šaltiniai: savivaldybės biudžetas, Savivaldybės aplinkos apsaugos specialiosios rėmimo programos lėšos, Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšos (PSDF), valstybės biudžeto lėšos, Europos Sąjungos paramos lėšos, kitos lėšos (įstaigų lėšos).

Savivaldybės plėtros strateginio plano dalys, susijusios su vykdoma programa:

2.2.1 uždavinys. Sudaryti sąlygas laiku gauti kokybiškas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

2.2.2 uždavinys. Formuoti gyventojų sveikos gyvensenos įgūdžius ir stiprinti jų sveikatą.

Susiję Lietuvos Respublikos ir Savivaldybės teisės aktai:

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymas, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymas, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas, Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų restruktūrizavimo strategija.